

تاثیر نرم افزار آموزشی طراحی شده در زمینه‌ی اصول و فنون عملی پرستاری و مامایی بر یادگیری مهارت های عملی دانشجویان پرستاری و مامایی

مرضیه خاتونی^۱، زینب علیمزادی^۲، وجیهه آتشی^۳، فاطمه سمیعی سبینی^۱

نویسنده مسوول: قزوین، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، دانشکده‌ی پرستاری مامایی samiei.modares@yahoo.com

دریافت: ۹۲/۱۲/۴ پذیرش: ۹۳/۴/۲۹

چکیده

زمینه و هدف: نرم افزارهای آموزشی به عنوان یک روش یادگیری فراگیر محور، منابع غنی را فراهم می آورد که می تواند فرصتی برای ارتقای یادگیری و افزایش مهارت فراگیران باشد و آن ایجاد محیط مشارکتی است که به فراگیران و آموزگاران اجازه می دهد به جستجو پرداخته و انواع مسایل را بررسی کنند. این مطالعه به منظور تعیین تاثیر نرم افزار کمک آموزشی طراحی شده در زمینه‌ی اصول و فنون عملی پرستاری و مامایی بر یادگیری مهارت های عملی دانشجویان پرستاری و مامایی انجام شده است.

روش بررسی: پژوهش حاضر یک مطالعه‌ی نیمه تجربی است. در این مطالعه ۲۸۱ دانشجوی پرستاری و مامایی (۱۹۳ دانشجوی پرستاری و ۸۸ دانشجوی مامایی) در ترم اول به روش سرشماری انتخاب و به دو گروه مداخله و کنترل تقسیم شدند. هر دو گروه به روش سنتی تحت آموزش قرار گرفتند. سپس از کلیه دانشجویان با استفاده از چک لیست به منظور بررسی مهارت های آموخته شده، آزمون به عمل آمد. در مرحله‌ی بعد نرم افزار کمک آموزشی در اختیار دانشجویان گروه مداخله قرار گرفت و مهارت دانشجویان گروه مداخله مجدداً از طریق آزمون با استفاده از چک لیست مورد بررسی قرار گرفت. همچنین مهارت دانشجویان گروه کنترل نیز با ایجاد فرصت مجدد جهت مطالعه و تمرین به شیوه‌ی سنتی با استفاده از آزمون و چک لیست مورد بررسی قرار گرفت. اطلاعات مربوطه با استفاده از آزمون تی مستقل و تی زوجی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که در میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان در آزمون ۱ در دو گروه مداخله و کنترل، اختلاف معنی داری مشاهده نشد ($P > 0/05$). در حالی که در آزمون ۲ در گروه مداخله در مقایسه با گروه کنترل، اختلاف معنی داری در میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان مشاهده شد ($P < 0/05$).

نتیجه گیری: نتایج آزمون‌ها نشان داد که استفاده از نرم افزارهای آموزشی می تواند به عنوان یک خط مشی موثر آموزشی، علاوه بر ارتقای سطح شناختی منجر به بهبود عملکرد روانی حرکتی دانشجویان شود.

واژگان کلیدی: مهارت، نرم افزار آموزشی، دانشجویان پرستاری مامایی، اصول و فنون پرستاری و مامایی

مقدمه

هدف تمامی طرح ریزی های برنامه های درسی در فرآیند آموزش، فراهم آوردن فرصت های یادگیری برای دانشجویان است تا بتوانند حداکثر بهره را از مشارکت در فعالیت های انتخاب شده یادگیری ببرند و به بالاترین حد یادگیری ممکن

۱- کارشناس ارشد پرستاری، مربی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

۲- کارشناس ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین

۳- دانشجوی دکتری پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

دست یابند (۱ و ۲). فرآیند آموزش در واقع ایجاد فرصت‌های مناسب یادگیری برای تمامی دانشجویان جهت یادگیری در تمامی حیطه های هدف‌های آموزشی (سطح شناختی، نگرش و روانی حرکتی) و رشد همه جانبه‌ی شخصیت دانشجو می‌باشد (۱). در فرآیند آموزش الگوها و روش‌های تدریس مستقیم و غیر مستقیم مطرح شده است. یادگیری خود محور به عنوان یک روش تدریس مستقیم در الگوهای آموزشی از سه چهار دهه‌ی گذشته تاکنون مورد توجه قرار گرفته است. یادگیری خود محور یک فرآیند یادگیری با یا بدون کمک دیگران می‌باشد (۱ و ۳) و واژه‌های طرح شده در این استراتژی به صورت «یادگیری مستقل»، «خود مدیریت شده»، «خود محور»، «خود تنظیم شده»، «مبتنی بر منابع» بیان گردیده است و از طرف متخصصین آموزشی پزشکی، مهارت این استراتژی به عنوان یکی از ملزومات توانایی یادگیری مادام العمر و همچنین از ارکان اساسی دستیابی به سطوح بالای یادگیری یاد شده است و با توجه به انفجار اطلاعات قرن حاضر، نظام های آموزشی بایستی این استراتژی را در آموزش دانشجویان (متناسب با اهداف آموزشی) تروج نمایند (۱ و ۴). نظریه پردازان در حیطه های آموزشی اعتقاد دارند که کلاس‌های آموزش سنتی دیگر دارای اثر بخشی نیستند، زیرا وابسته به مکان و زمان خاص بوده و نمی توانند بافت واقعی و مناسب را برای یادگیری فراهم کنند. نرم افزارهای آموزشی منابع غنی را فراهم می‌آورد که می تواند فرصتی برای ارتقای یادگیری یادگیرندگان باشد و آن ایجاد محیط مشارکتی است که به یادگیرندگان و معلمان اجازه می‌دهد به جستجو پرداخته و انواع مسایل را بررسی کنند. بدون شک این فن‌آوری فرصت های متعددی برای محیط یادگیری ایجاد می کند و سبب تعامل آموزشی قابل توجهی می‌گردد، اما به تنهایی نمی‌تواند کیفیت تدریس و یادگیری را افزایش دهد. این بدان معناست که محیط یادگیری و تدریس،

چگونگی اجرای فعالیت‌های یادگیرنده، فرایند سنجش عملکرد یادگیرندگان و فرایند بازخورد باید به گونه ای متناسب شکل گیرد و گرنه تضمینی برای تحقق هدف های آموزشی وجود ندارد. (۵، ۶). یکی از چالش های بزرگ در آموزش دانشجویان پرستاری ارایه‌ی یک آموزش موثر به منظور تربیت دانشجویان ماهر می‌باشد که بتوانند در محیط بالین به نحو موثری خدمات ارایه دهند. اساتید پرستاری برای رسیدن به چنین هدفی راهکارهای متفاوتی را ارایه می‌دهند که یکی از این راهکارها استفاده از فیلم‌های آموزشی در غالب نرم افزار می‌باشد که به عنوان یک استراتژی آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد (۷). در چند سال اخیر استفاده از بسته های آموزشی از برجستگی‌های اصلی دوره‌ی سوم تکنولوژی آموزشی می‌باشد. این فیلم های آموزشی منجر به افزایش مهارت ارتباطی دانشجویان، افزایش مهارت معاینه‌ی بیماران و نیز سایر مهارت‌های روانی حرکتی دانشجویان می‌گردد (۸ و ۱). استفاده از فیلم و عکس و انیمیشن ها در کنار متون آموزشی منجر به ایجاد تعادل در یادگیری دیداری و نوشتاری و شنیداری شده و علاقه به یادگیری را در فراگیران افزایش می‌دهد و به جای اینکه تمامی کلاس همزمان با یکدیگر پیشرفت کنند، هر دانشجو با شیوه‌ی خود پیشرفت کرده و مدت زمان متفاوت را برای یادگیری صرف می‌کند (۹). بدون شک این فن آوری فرصت های متعددی برای محیط یادگیری ایجاد می کند و سبب تعامل آموزشی قابل توجهی می‌گردد، اما به تنهایی نمی‌تواند کیفیت تدریس و یادگیری را افزایش دهد. این بدان معناست که محیط یادگیری و تدریس، چگونگی اجرای فعالیت‌های یادگیرنده، فرایند سنجش عملکرد یادگیرندگان و فرایند بازخورد باید به گونه‌ای متناسب شکل گیرد و گرنه تضمینی برای تحقق هدف های آموزشی وجود ندارد (۶). در واقع فلسفه‌ی یادگیری انفرادی بر مبنای ایجاد شرایط لازم برای افراد متناسب با استعدادشان